

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Методичні

рекомендації щодо організації навчальної діяльності учнів з вивчення української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти за допомогою дистанційних технологій

Існує чимало способів організації дистанційного навчання української мови і літератури для учнів під час карантину. Звичайно, більшість з них потребують технічного забезпечення. Проте, ураховуючи, ще не всі наші освітні заклади можуть таким забезпеченням похвалитися, радимо не забувати й про традиційні методи роботи з учнями на відстані.

По-перше, потрібно скласти тематичне планування на цей період, де врахувати, які теми можуть бути винесені на самостійне вивчення й рекомендувати учням їх опрацювати, а які теми потребують роз'яснення вчителя. По-друге, не забуваймо про існування шкільного підручника з української мови і української літератури. Завдання для роботи з підручником має бути обов'язковим для всіх учнів, оскільки підручники є загальнодоступними. Складні для самостійного опрацювання теми не варто пропонувати учням. Список завдань має містити чітко зазначені параграфи, сторінки та перелік вправ чи інших видів роботи. При цьому вчителі-предметники мають погодити з адміністрацією школи зміст та обсяг завдань для самостійної роботи учнів, аби уникнути перенавантаження. Шановні колеги, не ставмо свій предмет на п'єдестал. Пам'ятаймо, що учневі треба самостійно опанувати матеріал ще ...надцяти предметів, тому кількість матеріалу на вивчення нової теми та кількість завдань на закріплення та оцінювання потрібно продумувати так, щоб вони одночасно були і змістовними, на відповідному науковому рівні, доступними, цікавими, і не потребували на виконання великих часових та фізичних (робота за комп'ютером має свої часові обмеження) затрат.

Дистанційне навчання може проводитись у двох формах: онлайн і офлайн. Уроки онлайн – обмін інформацією в режимі прямої трансляції (вебінар). Перша умова проведення: учні та вчитель повинні бути забезпечені відповідним технічним обладнанням (ноутбук, планшет або комп'ютер з веб-камерою), мати підключення до мережі Інтернет. Друга умова: усі учні, роз'єднані територіально, повинні в призначений час приступити до роботи. Форми навчання у такому випадку використовують традиційні, але дещо модифіковані. При цьому між учителем та учнівською аудиторією існує безпосередній зв'язок: пряма відео трансляція, демонстрування презентації (зокрема колективний перегляд відео); обмін документами Microsoft Office; демонстрування робочого столу або активних програмних додатків із комп'ютера вчителя.

При використанні офлайн технологій матеріали уроку зберігаються на платформі для проведення дистанційного навчання, учні можуть опрацювати їх у будь-який час. Якщо відповідної платформи немає, або далеко не всі учні

мають доступ до якісного сигналу мережі Інтернет, радимо скористатися іншими соціальними мережами: вайбер, інстаграм, телеграм канал та ін. багато вчителів уже давно створили групу у вайбері і підтримують тісний зв'язок як з учнями, так і з батьками. Під час карантину вчитель у групу викладає завдання, оговорює терміни виконання, критерії оцінювання, учні своєю чергою надсилають вчителю виконані завдання на особистий номер (без загального доступу). Не забуваймо про правила спілкування в групі, які радимо створювати разом з учнями, оскільки це буде стимулювати їх до неухильного дотримання цих правил.

Пам'ятаймо про індивідуальний підхід до учнів. Тому завдання мають бути диференційовані (комусь достатньо виконати тести, а хтось може написати творче завдання). Можна з самого початку визначитись у скільки балів яке завдання оцінюється. А можна електронною поштою розіслати індивідуальні завдання до певного уроку.

Обов'язково повинен бути контроль з боку батьків під час такої форми навчання. По-перше, дитині доведеться значно більше часу проводити перед монітором (а ще ж і підручник в електронному вигляді!), тому необхідно відслідковувати, щоб були перерви. По-друге, стежити, щоб діти не працювали в «нічну зміну», адже підлітки любляють гуляти нічним Інтернетом.

Існує багато електронних ресурсів, які стануть у пригоді вчителю української мови і літератури. Їх можна використовувати як під час звичного освітнього процесу – на уроках, – так і під час дистанційного навчання.

Пропонуємо до вашої уваги деякі з них:

Фонд «Відкрита політика» записав відео уроки з української мови, української літератури, історії України для підготовки до ЗНО, ДПА.

Заходьте на сайт фонду за покликанням: <https://dostupnaosvita.com.ua/video-lessons> ГО «Фонд «Відкрита політика» організовано за підтримки

Міністерства освіти і науки України, Української національної інформаційної агенції (УНІА) «Укрінформ», Освітнього порталу «Педагогічна преса».

Наразі на цій платформі розміщено 22 відео уроки з української мови і літератури. Банк уроків постійно поповнюється. Радимо скористатися уроками від фонду, особливо коли немає можливості записати власні уроки й оперативно розмістити для перегляду учням.

Сайт Олександра Авраменка – доцента Київського університету імені Бориса Грінченка - <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/>; <http://ippo.kubg.edu.ua/ekspres-uroky>

На сайті Київського університету імені Бориса Грінченка зібрано всі уроки відомого мовознавця Олександра Авраменка, які за своєю наповненістю відповідають деяким темам з української мови або ж можуть бути використані учнями з метою підвищення свого рівня культури мовлення. Експрес-уроки української мови від Олександра Авраменка вчитель може рекомендувати учням з метою ознайомлення конкретного слововживання з подальшим обговоренням у гугл-класі. Можна запропонувати учням створити відеоролик за аналогією до уроків О.Авраменка і презентувати під

час відновленого освітнього процесу, або прикріпити на платформі у дистанційному класі для обговорення.

Сайт «Мова – ДНК нації» - Лепетун або Як вивчити українську мову за допомогою смартфона <https://ukr-mova.in.ua>

В епоху мобільних додатків вивчати мови стає значно цікавіше та зручніше. Щодо української, то перший такий додаток розробила команда освітнього проекту «Мова – ДНК нації». Він називається Mova і доступний для безкоштовного завантаження в [Google Play](#) та [App Store](#). Головного ж «учителя» на ім'я Лепетун ви імовірно вже неодноразово зустрічали. Адже цей кумедний язичок знімається у мультиках, вчить нас правилам із картинок в інтернеті та книжки «Українська легко!». А в цьому застосунку Лепетун допомагає засвоїти правила правопису, вивчити наголоси і фразеологізми, а також боротися з калькою і русизмами. Крім того, у додатку є вправи на засвоєння матеріалу, а веселі та корисні картинки з правилами можна додавати у вибране. Використовуючи дотепні, часом жартівливі картинки, на яких зображено головного героя Лепетуна, можна ознайомити учнів (здебільшого 5-9 класів, хоча й старшокласникам це не завадить) з окремими орфограмами, пунктограмами, з лексикою, граматиною, стилістикою. Допоможуть ці картинки дітям також зрозуміти значення прислів'їв, фразеологізмів.

Орієнтовні завдання для учнів:

За допомогою конкретної ілюстрації відновіть правило написання м'якого знака (або іншого правила).

До кожної картинки напишіть назву орфограми або пунктограми.

Створіть подібну картинку до певного правила і до конкретного слова.

Напишіть короткий твір, використавши фразеологізм або прислів'я з картинки тощо.

«Лайфхаки з української мови», або Українська мова для дорослих і школярів <https://edera.gitbook.io/laifhaki-z-ukra-ns-ko-movi/>

Цей онлайн курс — спільна розробка EdEra та Освіторії. Він складається з 5 модулів, що налічують 16 тем, і триває загалом 5 тижнів по 4 години на тиждень. Лектором курсу є кандидат філологічних наук і вчитель української мови та літератури у столичній Новопечерській школі Ігор Хворостяний. Саме він відкриватиме для вас фонетику, орфографію, морфологію, синтаксис і стилістику української мови. Форма подачі матеріалу – відео з лайфхаками. Сумлінним студентам, які прислухаються до всіх корисних порад, обіцяють не лише комплексне знання мови, а й майстерність мовленнєвої комунікації. Також цей курс — хороший помічник для учнів старших класів, які хочуть успішно скласти ЗНО. Кожен урок-лайфхак супроводжується робочими аркушами з завданнями для перевірки засвоєння знань і тестами. І навіть конспект писати не потрібно: за вас це вже зробили. Зручний та доступний інтерактивний конспект лекцій завжди напoxваті [за покликанням https://edera.gitbook.io/laifhaki-z-ukra-ns-ko-movi/](https://edera.gitbook.io/laifhaki-z-ukra-ns-ko-movi/). Для тренування вимови пропонується чимало скоромовок. А для кращого запам'ятовування правил використано мнемонічні підказки. Тож навчатися

буде цікаво.

Вправи для вивчення української мови від «Тренажера з правопису української мови» <https://webpen.com.ua/>

Надзвичайно зручний ресурс для вивчення та засвоєння мови з великою кількістю завдань для самоперевірки. Усі правила супроводжуються відеоуроками, а також численними онлайн-вправами. Якщо у вас виникають складнощі з вибором правильного варіанта, можна натиснути кнопку «Підказка», і вам одразу запропонують відповідне правило. Кількість спроб необмежена. Крім того, постійно додаються нові завдання. Також на сайті можна знайти вправи за книжкою Бориса Антоненка-Давидовича «Як ми говоримо», підготовлені за порадами, які сам автор виклав у своїй праці.

Для вивчення української мови рекомендуємо скористатися:

<https://miyklas.com.ua/> - для вивчення української мови (3, 5-9 класи) за умови підключення платної функції «Мій плюс» можна використовувати уже готові завдання платформи і надсилати їх для виконання зареєстрованим учням.

<https://naurok.ua/> - учитель може створити для учнів тестові завдання з теми, надіслати код учню для виконання ним завдання, яке оцінюється автоматично після його виконання)

<http://learningapps.org/> - система різних вправ з української мови

<https://learning.ua/mova/> - завдання з української мови 1-ий – 8-ий класи

<https://quizizz.com> Під час пошуку тестів із потрібних тем важливо вказати мову: українська. Сервіс має багато розробок, якими можна скористатися або за бажанням відредагувати.

<https://osvitanova.com.ua/posts/3076-63-video-za-motyvamy-tvoriv-ukrainskoi-literatury-do2020>

Література. 63 відео за мотивами творів української літератури до ЗНО 2020

<http://oksanabilan.blogspot.com/> - блог Білан Оксани Григорівни»: відео, трейлери, тестові завдання, кросворди, контрольні роботи. У її блозі «Навчаємося граючи».

<http://okbilan.blogspot.com/> за темами дібрані тренувальні вправи, які можна використовувати онлайн.

<https://smk2027.blogspot.com/> - сайт учителя Козаченко Світлана Миколаївна. Зіньківський район

<https://filologukr.ucoz.ru/search/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%20%D1%83%D1%80%D0%BE%D0>

[%BA%D1%96%D0%B2%20%D0%B7%20%D0%A3%D0%9B](#) – сайт Яненко Світлани Василівни, м. Кременчук

<https://sites.gogle.com/view/kazka> - сайт Федчун Наталії Анатоліївни, м.Полтава

<https://www.youtube.com/channel/UCBORYU3g3C5kFXJc7kLwqGA> - сайт О..Авраменка

<https://olesya12142111.blogspot.com/> - блог Калинич Олесі Василівни, заслуженого учителя України

https://www.youtube.com/playlist?list=PL_zDp5rG6Hqv73YVC-PziWnsPfMJYrNOt - онлайн-курс з підготовки до ЗНО «Лайфхаки з української мови»

https://www.youtube.com/channel/UCMCYaKTwZ1Olw1fuzLvgA_Q https://www.youtube.com/channel/UCKZ9W_5yg6NeV92ak02CdSg - онлайнкурс з підготовки до ЗНО «На всі двісті»

Познайомтесь також із порадами, на що слід звернути увагу, коли ви переходите на роботу в дистанційному режимі (проєкт «Дружня школа»).

Українська література

Для опрацювання навчального матеріалу з української літератури під час карантину доцільно рекомендувати учням ознайомитися та скористатися матеріалами таких онлайн-ресурсів:

<https://wisecow.com.ua/literatura/ukrayinska-literatura-v-imenax/> – курс лекцій від WiseCow. 39 поетів, драматургів та прозаїків оживають у небанальних історіях від Ярини Цимбал та Євгенія Стасіневича – чи не найкращих українських літературознавців сучасності. Від «канону» - Шевченка, Лесі Українки, Франка та Куліша - вони проведуть слухачів через неоромантизм, модернізм, футуризм та соцреалізм в українській літературі.

https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:Osvitoria_and_EdEra+lifehacks201+lifehacks201/about - онлайн-курс у формі корисних порад (лайфхаків), що допоможе простежити історію розвитку мистецтва слова від фольклору й перших писемних пам'яток до сучасної української літератури, опанувати базовими теоретико-літературними поняттями, виробити навички аналізу художніх творів. Рекомендуємо скористатися цим курсом як можливістю повторення та систематизації вивченого матеріалу, підготовки до ЗНО.

Наводимо низку сайтів, матеріали яких можна рекомендувати учням для самостійного опрацювання тем, які мали б вивчатися упродовж березня. Це додаткові ресурси для опрацювання, адже головним залишається прочитання художніх текстів повністю або скорочено.

5 клас

https://svitlitteraturu.com/load/dopomoga_uchnju_z_ukr_lit/5_klas_ukr_lit/t_shevch

enko.ta.jogo.virshi.dlja.uchniv.5.klasu/56-1-0-858 Т.Г. Шевченко (анкета поета). Художня реальність, створена уявою митця за допомогою засобів образної мови. «За сонцем хмаронька пливе». «Садок вишневий коло хати...»
6 клас

<https://www.youtube.com/watch?v=Ih-YZA7GEiI> Зіркова історія Всеволода Нестайка. <http://booksonline.com.ua/view.php?book=45387> «Тореадори з Васюківки» (скорочено).

7

клас http://svitliteraturu.com/load/dopomoga_uchnju_z_ukr_lit/7_klas/virshi_v_si_monenka_dopomoga_uchnju_7_kl/60-1-0-989. Загальнолюдські цінності та ідеї у вірші «Ти знаєш, що ти – людина...». «Лебеді материнства». Романтичний порив, прагнення пошуку, відкриттів і самовідкриттів у поезії «Гей, нові Колумби й Магеллани...».

8

клас http://svitliteraturu.com/load/dopomoga_uchnju_z_ukr_lit/8_klas/o_dovzhenko_nich_pered_boem_dopomoga_uchnju/62-1-0-1091 Олександр Довженко «Ніч перед боєм» – твір про героїзм, самовідданість, патріотичні почуття українців.

9 клас

<https://www.youtube.com/watch?v=SfybK1XLjyQ> Т. Шевченко (онлайн-курс).

Методика дистанційного навчання української літератури – нова форма й інший рівень взаємодії педагога й здобувачів освіти, який передбачає виконання завдань, прослуховування, тестування, слухання, читання текстів, і головне – зворотний зв'язок з учителем у процесі навчання. Академічна свобода вчителя дозволяє обрати словеснику форми й методи реалізації дистанційного навчання: онлайн-консультації вчителів, вебквести, інтерактивні вправи, уроки через Skype тощо.

Під час організації дистанційного навчання з української літератури доцільно працювати через онлайн-платформи, використовувати методики «Переверненого класу» чи іншого типу змішаного навчання. Методика навчання за принципом «Перевернений клас» або змішане навчання передбачає самостійне прочитання здобувачами освіти літературного твору, а практичні завдання закріплюються в класі чи під час групових робіт. Цю методику використовують при традиційному (класному) навчанні, вона буде ефективною й під час карантину, якщо роботи учнів перевіряти дистанційно.

Окрім чіткого переліку літературних творів, запланованих для вивчення під час карантину, важливо також надати покрокові інструкції батькам і дітям, як організувати самостійну роботу вдома. Наприклад: прочитайте літературний твір, перегляньте відеоурок, створіть ментальну карту, виконайте інтерактивну вправу, скріншот виконаного завдання надішліть на електронну пошту вчителя тощо.

Навчальні матеріали для дистанційного навчання:

https://hoippo.km.ua/?page_id=1409&fbclid=IwAR28Jg0w87aiyWK11bMN3rK1nAlCucsR4KdCRWkP0Zx3T35fBYWxQCnUTcw

Графік трансляцій курсів із підготовки до ЗНО під час карантину

https://www.schoollife.org.ua/grafik-translyatsij-kursiv-z-pidgotovky-do-zno-pid-chas-karantynu/?fbclid=IwAR2zSW8OYnBAurldZo0TNACFZGZGeLTvwC_XIAbUu1gAtQh7H3Ofphp0UjM

Дистанційне навчання на телебаченні – канал “Рада” та МОН
трансляватимуть відеоуроки

https://nus.org.ua/articles/dystantsijne-navchannya-po-televizori-kanal-rada-ta-mon-translyuvatymut-videouroky/?fbclid=IwAR2Hb4GNNhpd2isHLQW-HJL0KK2cjkfLB_4Lwlr4DN-hRq1P9kOgcoM-qAE

Лайфхаки з української мови

https://edera.gitbook.io/laifhaki-z-ukra-ns-ko-movi/?fbclid=IwAR0WA_GJBB7JwSnt_7iAYHpuSJm-AmZAsNTo5jURN0C0zYNxZzDea6D2KW4

Google-сервіси в навчальній діяльності викладачів

<https://drive.google.com/file/d/0B6y-TSh0wJSaVF84dkRWZllobkE/view?fbclid=IwAR0xAjOCmiNlavqMOtMPLEQOKk7nVhBe1VIKa2Z2FLYkM1Nf6QPVGdYqL9M>

Інструменти для дистанційної роботи

https://drive.google.com/file/d/10GdsDosqMBcKaj_VVfpoz99p9BrNX5S/view?fbclid=IwAR2gjQhU6sxYivMAVuG69M0HFWKR6ezE2roZ3G1tk_fxMHomCTtFJjs642E

Факти з біографії письменників на ЗНО!

<https://www.youtube.com/watch?v=5u1a9MfVgsU&feature=youtu.be&fbclid=IwAR1rp9z0cFDPUw5SAfyR9aguxQHm1SfcrAUFEQg0vd8q6DfTTdCflcyGGFk>

Перелік слів із правильним наголосом до ЗНО-2020

http://osvita.ua/test/advice/65116/?fbclid=IwAR1X5n1b59Wc0YnJoRtnVS_zRl9tw_0z8kqSLugD1lxkNHHf0x7AKb_ehs

Електронна освітня платформа «МійКлас» пропонує широкий спектр матеріалів — завдання, теорія та тести у шкільних предметах. Кожне завдання має кроки розв'язання, таким чином учень може самостійно вивчати предмет і вчитися на своїх помилках.

<https://miyklas.com.ua/p?fbclid=IwAR04hbDJKb1IVdygi6cBJys9yhenqgjkCyqmoFU0C7EBcfjFU95Rp6nQiSg>

Тренажер із правопису української мови. Поєднує теоретичні положення й практичні завдання, що сприяє засвоєнню граматики української мови і вдосконаленню правописних навичок. Навчальні матеріали додатково містять різноманітну пізнавальну інформацію. Підготовка до ЗНО. Завдання, відповіді та інтерактивні тести онлайн.

<https://webpen.com.ua/?fbclid=IwAR35djPoKi7xxjCIY7MlwLiEY9db54dht1DJW6m8NfoJ4XuaTKr8X7eZTmY>

Відеоурок. Давня українська література.

https://www.youtube.com/watch?v=K8m0_KbJyaU

Відеоурок. М.Коцюбинський. «Тіні забутих предків»

https://www.youtube.com/watch?v=yk78ktm7pqq&feature=share&fbclid=IwAR1_U7taJcv1tiBONL50-6dpyvMgZgd1UTFRYhRAEkVfvaA411p6x8jXaIQ

Завдання на перший тиждень карантину. 10 клас . Українська література

https://natalianemirovska.blogspot.com/2020/03/10.html?fbclid=IwAR3aVek_8G2xYRitOImSKjqNTgmsLPCkQhePPk-xJp6RJjEGgDsDRsBPKIU

Дзиглик для вчителя. Під час карантину кожен учитель шукає різні цікавинки для створення оригінальних завдань. Пропоную добірку інструментів, якими користуюсь сама, тому що вони інтуїтивно зрозумілі, не відбирають багато часу і мають широкий діапазон можливостей. Сподіваюсь, знайдете для себе щось корисне!

<https://padlet.com/Perinola/3a2gzque1rm6?fbclid=IwAR3CcVk2SV-5N6QrnR09-6GNjuXqgR35UbL5iiZ0xiHA52XuHC5XoJtUKxw>

Безкоштовний подкаст до ЗНО з української літератури

<http://osvita.ua/test/70536/?fbclid=IwAR04iaNTyNeWKeU2OOK4DDQuEOXlnNCJdj3F6pDfeDOZ5tUpV79Eyarav-o>

Експрес-уроки української мови О.Авраменка

<http://ippo.kubg.edu.ua/ekspres-uroky?fbclid=IwAR216NuNFi1j-igq1N7ZdloskYDtFPH50MeEQ8RmeTIgfgsaH0zv1W20Inw>

Онлайн-тести "На урок" для повноцінної дистанційної перевірки знань, які здобули учні під час самостійної роботи.

https://naurok.com.ua/post/organizaciya-distanciyno-roboti-pid-chas-karantinu?fbclid=IwAR1Lh30wnp-hxEOLPrceKKZaAwtNhMM8fgUaDr-8z8Ifq_1t2EmE7-wapDs

Онлайн-сервіси для вчителів

http://osvita.ua/school/71967/?fbclid=IwAR0QTaSZb5_-kjzcEq0ecNZHiM1pTw8ZB7t41nYFDpaK6FUN61mWbAgeqks

Дуже гарний спосіб підготовки до ДПА з української мови в 9 класі - написання диктантів. Але часто постає проблема: як самостійно (без допомоги вчителя, батьків, друзів) підготуватися до нього. Адже не завжди в рідних є час на диктування тексту. Тут Вам у пригоді стануть аудіодиктанти. Кілька з них пропоную Вашій увазі. Напишіть запропоновані аудіодиктанти і перевірте свою готовність до ДПА.

https://svitlanashev.blogspot.com/2017/10/9_20.html?sref=fb&m=1&fbclid=IwAR2kSW8JhXMTieAnGwQ5EBkAzITko9PpJIQMewbvOwFV9A2yjVypn-nQqkY

Національний вебінар МОН України з питань підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Зміни у підвищенні кваліфікації шкільних педагогів: МОН роз'яснює та відповідає на запитання.

https://www.youtube.com/watch?v=SfNraWhOg2c&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3yTWQMStCCn05HRBU7o2kfcjJBrqB3cLwinrO_ThnCUBCbkFswfsYHJ6I

Онлайн-курси для вчителів

https://educationpakhomova.blogspot.com/2019/11/blog-post_21.html?fbclid=IwAR2R2wE03y3FoDup_VB4C6OE02AZ8CkquMQzYNW1HKf3jepxD9LNNEgz0q0

Дистанційне навчання з додатком Google Classroom

https://drive.google.com/file/d/1AuOHoOz37gehOHnbXXb9x7NpOLCFWrmn/view?fbclid=IwAR2w4von7Ggy4K-1gPi_aLtAcFcODHM7BQtg66nLQKu0POeb44XsC0aJsdC

Електронна освітня платформа «МійКлас» пропонує широкий спектр матеріалів — завдання, теорія та тести у шкільних предметах. Кожне завдання має кроки розв'язання, таким чином учень може самостійно вивчати предмет і вчитися на своїх помилках.

<https://miyklas.com.ua/p?fbclid=IwAR04hbDJKb1IVdygi6cBJys9yhenqgjkCyqmoFU0C7EBcfjFU95Rp6nQiSg>